

Odluka kojom se donosi Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o osnovnom školstvu

Koristeći se ovlastima povjerenima Visokome predstavniku člankom V Dodatka 10. (Sporazum o provedbi civilnog dijela Mirovnoga ugovora) Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini, po kojima je Visoki predstavnik konačna vlast u zemlji glede tumačenja toga Sporazuma o provedbi civilnog dijela Mirovnoga ugovora, i posebice uzimajući u obzir članak II, 1., d. toga Sporazuma, po kojemu Visoki predstavnik: “pruža pomoć, kada to ocijeni prijeko potrebnim, u pronalaženju rješenja za sve poteškoće u svezi civilne provedbe”;

Pozivajući se na stavak XI, 2. Zaključaka konferencije o provođenju mira, održane u Bonnu 9. i 10. prosinca 1997. godine, kojim je Vijeće za provedbu mira pozdravilo nakanu Visokoga predstavnika da uporabi svoju konačnu vlast u zemlji glede tumačenja Sporazuma o provedbi civilnog dijela Mirovnoga ugovora, kako bi olakšao rješavanje bilo koje takve poteškoće, “donošenjem obvezujućih odluka, kada procijeni da je to prijeko potrebno” o određenim pitanjima, uključujući (sukladno točki c. ovoga stavka) “mjere radi osiguranja provedbe Mirovnoga sporazuma na cijelom području Bosne i Hercegovine i njenih entiteta”;

Ustvrdjujući da je Vijeće za provedbu mira na sastanku održanom u Madridu 16. prosinca 1998. godine istaknulo zadatke Visokog predstavnika koji uključuju usklađivanje napora međunarodne zajednice u svezi obrazovanja;

Ustvrdjujući nadalje da je Upravni odbor Vijeća za provedbu mira na sastanku održanom u Bruxellesu, 21. studenoga 2002. godine, zaključio da Bosna i Hercegovina treba “razvijati

zajedničku programsku jezgru koja će biti sukladna europskim standardima i racionalizirati postojeće strukture kako bi sustav financiranja i upravljanja (obrazovanja) postao učinkovitiji” i da je “u potpunosti podržao pet obećanja”, koja uključuju preuzetu obvezu Bosne i Hercegovine da “izradi, donese i provede zakone u entitetima i kantonima koji su u skladu s ljudskim pravima i načelima i standardima obrazovanja ugrađenima u zakonu državne razine (najmanje dva mjeseca prije početka školske godine 2004/2005.);

Podsjećajući nato da je prema uvjetima koji su joj postavljeni nakon ulaska u Vijeće Europe Bosna i Hercegovina bila obvezna do 24. travnja 2004. godine isključiti sve oblike segregacije i diskriminacije koji počivaju na narodnosnoj pripadnosti;

Pozdravljajući najvažniji cilj Strategije reforme obrazovanja da se obrazovanje depolitizira te da se stvore uvjeti koji će osigurati jednak pristup modernom obrazovanju visoke kakvoće u cijeloj zemlji;

Potpuno svjestan činjenice da, u svrhu postizanja ovoga cilja, sva djeca moraju imati pristup kvalitetnom obrazovanju u integriranim, višekulturalnim školama u kojima nema političke, vjerske, kulturalne i druge pristranosti niti diskriminacije, a koje poštuju prava sve djece;

Ustvrdjući daje Upravni odbor Vijeća za provedbu mira, u Priopćenju usvojenom na sastanku održanom 12. lipnja 2003. godine u Sarajevu, “zahtijevao od tijela vlasti Bosne i Hercegovine da provedu ove reforme (usvajanjem nacрта državnog Okvirnog zakona o osnovnom i srednjem obrazovanju u Bosni i Hercegovini) i da poduzmu “korake k usklađivanju tri ‘nacionalna’ nastavna plana i programa u jednu zajedničku programsku jezgru na cijelom području Bosne i Hercegovine za sve predmete koji se predaju u osnovnim i srednjim školama općega smjera”;

Ustvrdjući nadalje da je Okvirnim zakonom o osnovnom i

srednjem obrazovanju u Bosni i Hercegovini (Službeni glasnik BiH, br. 18/2003 od 1. srpnja 2003.; u daljnjem tekstu: Okvirni zakon) utvrđeno da: "kako bi se postigla odgovarajuća kakvoća obrazovanja i standarda znanja te njihova usporedivost na domaćem i međunarodnom planu, nadležne obrazovne vlasti dužne su osigurati da se do početka 2003/2004. godine nastava u svim školama ostvari na osnovi zajedničkih jezgri nastavnih planova i programa, kako je utvrđeno ovim Zakonom";

Sa žaljenjem što Kanton Središnja Bosna do sada nije uskladio svoje zakone o osnovnom i srednjem obrazovanju s Okvirnim zakonom;

Razmotrivši i uzevši sve ovo u obzir, Visoki predstavnik ovime donosi:

ODLUKU

kojom se donosi Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o osnovnom školstvu

(Službene novine Kantona Središnja Bosna, br. 11/01)

Taj Zakon čini sastavni dio ove Odluke i stupa na snagu kao zakon Kantona Središnja Bosna na dan predviđen u članku 18. Zakona, na privremenoj osnovi, sve dok ga Sabor Kantona Središnja Bosna ne usvoji u istom obliku, bez izmjena i dopuna i bez dodatnih uvjeta.

Ova Odluka stupa na snagu odmah i odmah se objavljuje u "Službenim novinama Kantona Središnja Bosna".

Sarajevo , 7. srpnja 2004.

*Paddy Ashdown
Visoki predstavnik*

Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o osnovnom školstvu

Članak 1.

U Zakonu o osnovnom školstvu (Službene novine Kantona Središnja Bosna, broj 11/01) članak 3. mijenja se i glasi:

“Osnovno obrazovanje je obvezno za svu djecu od šeste do petnaeste godine života.

Obvezno školovanje počinje u kalendarskoj godini u kojoj dijete do 1. lipnja navršava šest godina života i traje bez prekida tijekom vremena koje ne može biti kraće od osam godina.

Osnovno devetogodišnje obrazovanje u osnovnim školama na prostoru Kantona uvodi se sukcesivno od 2004/05. školske godine, nakon što nadležne kantonalne i općinske institucije osiguraju za to uvjete.

Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i športa Kantona (u daljnjem tekstu: Ministarstvo), na inicijativu ili uz suglasnost roditelja, može dopustiti da obvezno obrazovanje počne jednu godinu ranije ili kasnije, ako je to u interesu djeteta.

Obvezno obrazovanje je besplatno za svu djecu, što podrazumijeva osiguranje uvjeta za slobodni pristup i sudjelovanje u školovanju, osiguranje pristupa besplatnim udžbenicima, priručnicima i drugom didaktičkom materijalu kojim škola raspolaže.”

Članak 2.

Članak 4. mijenja se i glasi:

“Jezici konstitutivnih naroda Bosne i Hercegovine uporabljavat

će se u svim školama sukladno članku 7. Okvirnog zakona o osnovnom i srednjem obrazovanju u Bosni i Hercegovini (Službeni glasnik BiH, br. 18/03; u daljnjem tekstu: Okvirni zakon).

Svi će učenici u školama učiti pisma koja su u službenoj uporabi u Bosni i Hercegovini.

Do kraja trećega razreda osnovne škole svi učenici trebaju naučiti oba službena pisma u službenoj uporabi u Bosni i Hercegovini.

Učitelji moraju uvažavati te objašnjavati razlike između tri službena jezika Bosne i Hercegovine, kad god je to od značenja za predmet koji predaju.

Ne smije biti diskriminacije učenika zbog njihovih vjerskih, rasnih, narodnosnih, spolnih, kulturnih i drugih posebitosti niti zbog služenja bilo kojim jezikom ili pismom konstitutivnih naroda u Bosni i Hercegovini.

Ne smije biti diskriminacije nastavnika ili drugog zaposlenika pri imenovanju, uvjetima zaposlenja, napredovanju ili prilikom donošenja druge odluke koja se na njega odnosi, zbog toga što se u školi služi bilo kojim jezikom konstitutivnih naroda usmeno se ili pisano izražavajući.”

Članak 3.

Iza članka 4. dodaje se novi članak 4a. koji glasi:

“Danom stupanja na snagu ovoga Zakona ujedinit će se ravnanje i uprava u svim školama koje koriste istu školsku zgradu i u područnim školama u kojima ravnanje i uprava nisu jedinstveni s matičnom školom ili gdje se nastava izvodi u više nastavnih planova i programa.

Škole iz stavka 1. ovoga članka imat će jednog ravnatelja i pomoćnika ravnatelja koji ne mogu biti pripadnici istog konstitutivnog naroda ili Ostalih, jedan školski odbor i jedno

tajništvo. Ravnanje i upravljanje školom uredit ćeseiustrojiti nanačin kojiosiguravaravnopravnostjezika, pisama, akata, školskihispravai školskihprograma.”

Članak 4.

Članak 5. mijenja se i glasi:

“Državljaninu Bosne i Hercegovine koji se sukladno Zakonu o zaštiti prava pripadnika nacionalnih manjina (Službeni glasnik BiH, broj 12/03) izjasni pripadnikom nacionalne manjine, osigurat će se nastava iz materinjeg jezika i druga prava prema Zakonu o zaštiti prava pripadnika nacionalnih manjina.

Ako osoba na koju se primijenjuje prethodni stavak želi pohađati nastavu iz materinjeg jezika na svome jeziku, prilikom upisa će obavijestiti školu da je pripadnik nacionalne manjine, a škola će to prihvatiti kao činjenicu bez daljnjih provjera i dokaza.

Nastava iz materinjeg jezika može se obavljati u razredu, u odvojenom razredu ili grupi ili pojedinačno.

Nastavnik zadužen za nastavu iz prethodnoga stavka mora imati dovoljno znanja odnosnoga jezika, kako bi se osiguralo da može predavati jezik na odgovarajućoj razini.

Ministar obrazovanja, nauke, kulture i športa Kantona (u daljnjem tekstu: ministar) odgovoran je za uspostavu nastavnoga plana i programa nastave materinjeg jezika te za osiguravanje nastavnih sredstava za tu nastavu.”

Članak 5.

U članku 6. stavak 1. mijenja se i glasi:

“Osnovnu školu može osnovati domaća ili strana pravna ili fizička osoba, u svim oblicima vlasništva, sukladno ovome Zakonu.”

Dodaje se stavak 5. koji glasi:

“Privatna škola može se osnovati sukladno načelima i mjerilima utvrđenima ovim Zakonom te ostalim uvjetima i kriterijima utvrđenima propisima iz oblasti obrazovanja.”

Dosadašnji stavci 5. i 6. postaju stavci 6. i 7.

Članak 6.

Iza članka 10. dodaje se novi članak 10a. koji glasi:

“Sve javne osnovne škole imaju upisno područje. Svi učenici u dobi obveznog pohađanja nastave upisuju se u školu u upisnom području u kojem su nastanjeni, sukladno članku 12. Okvirnog zakona.

Kod oblikovanja upisnoga područja svoj će se djeci omogućiti pohađanje nastave u školi koja je najbliža njihovom mjestu stanovanja.

Svi učenici u dobi obveznog pohađanja nastave upisuju se u školu u upisnom području u kojem su nastanjeni, osim ako učenik pohađa privatnu školu.

Nakon okončanja upisnog razdoblja, škole će Ministarstvo dostaviti sve podatke o broju upisanih učenika, uključujući i podatke o izboru jezika o kojem će se izjasniti roditelj ili skrbnik.

Pohađanje nastave u određenoj školi obvezno je, osim ako učenik ne pohađa privatnu školu ili je izuzet od pohađanja škole kao što je to predviđeno ovim Zakonom.

Na zahtjev djetetova roditelja, Ministarstvo može sukladno članku 12. Okvirnog zakona, u izuzetnim slučajevima, dijete izuzeti od obveze pohađanja nastave u određenoj školi iz ovoga članka, ako je to potrebno kako bi se zaštitila djetetova prava i ako se utvrdi da je to u djetetovom interesu.

Ministarstvo može izdati smjernice za odlučivanje o zahtjevu iz prethodnoga stavka, vodeći računa da su smjernice u skladu s načelima i pravima utvrđenima ovim Zakonom.

Nakon završetka osnovnog obrazovanja na području Bosne i Hercegovine, učenici se imaju pravo natjecati za prijam bilo u koju srednju školu u Kantonu. Upis u srednju školu zasnivat će se na uvjetima jednakopravnog natjecanja.

Škole su dužne osigurati svu moguću pomoć roditeljima i učenicima i, sukladno važećim propisima, osigurati prijeko potrebne uvjete za ostvarivanje ovih prava, posebice ako se radi o izbjeglicama, raseljenim osobama ili povratnicima.”

Članak 7.

U članku 15. stavak 1. mijenja se i glasi:

“Odgojno-obrazovni rad ostvaruje se na osnovi nastavnih planova i programa za osnovne škole, sa zajedničkom jezgrom nastavnih planova i programa.”

Članak 8.

Iza članka 15. dodaje se članak 15a. koji glasi:

«Škola će promicati i štiti vjerska prava i slobode, toleranciju i dijalog te će priznatim crkvama i vjerskim zajednicama u Bosni i Hercegovini omogućiti održavanje redovite nastave vjeronauka u osnovnoj školi, sukladno njihovom učenju i tradiciji.

Učenici će pohađati satove vjeronauka prema svojem vjerskom uvjerenju i vjerskim uvjerenjem svojih roditelja ili staratelja. Prilikom upisa učenika u osnovnu školu, roditelji ili staratelji izabiru vjeronauk za svoje dijete, a oni koji to ne žele mogu svoje dijete izuzeti od pohađanja vjeronauka, poštujući načelo slobode savjesti i vjere.

Škola će se brinuti da učenici koji ne pohađaju satove

vjeronauka ni na koji način ne budu dovedeni u nepovoljniji položaj u odnosu prema drugim učenicima, te će tim učenicima osigurati nastavu ili izvannastavne aktivnosti u vrijeme nastave vjeronauka.

Vjeroučitelj koji u školi predaje vjeronauk mora imati potvrdu nadležne crkve ili vjerske zajednice u Bosni i Hercegovini”.

Članak 9.

Članak 16. mijenja se i glasi:

“Nastavne planove i programe za sve vrste škola donosi ministar sukladno zajedničkoj jezgri nastavnih planova i programa kako je utvrdi Agencija za nastavne planove i programe, te ih objavljuje u službenom glasniku.

Standarde uspjeha učenika i ocjenjivanja postignutih rezultata, koje utvrđuje Agencija za standarde i ocjenjivanje u obrazovanju sukladno člancima 46. i 47. Okvirnog zakona, donosi i provodi Ministarstvo”.

Članak 10.

Članak 18. mijenja se i glasi:

“Djecaimladežsposebnimobrazovnimpotrebama obrazovat će se uredovnim školamaipremaprogramimaprilagođenimanjihovim pojedinačnim potrebama. Pojedinačni program, prilagođennjihovimmogućnostima isposobnostima, izrađujesezasvakogučenika, uzobveznoodređivanjedefektološkogilogopedskogstatusa.

Djeca i mladež s ozbiljnim smetnjama i poteškoćama u razvoju mogu se djelomično ili u cjelini obrazovati u posebnim odgojno-obrazovnim ustanovama, ako im nije moguće pružiti odgovarajuće obrazovanje u redovnim školama.

Djeca koja ne mogu pohađati redovnu školu mogu pohađati posebno odjeljenje koje može biti u sastavu redovne škole.

Kategorije, postupak identifikacije, planiranje i način rada, profil, obuka i profesionalni razvoj stručnog osoblja za rad s djecom i mladeži s posebnim potrebama i druga pitanja pobliže se uređuju podzakonskim propisom”.

Članak 11.

Iza članka 31. dodaje se članak 31a. koji glasi:

“Tijekom nastavnih i drugih aktivnosti u školi ne smiju se uporabljati ili izlagati didaktički ni drugi materijali, a nastavnici i drugo školsko osoblje ne smiju davati izjave koje bi se opravdano mogle smatrati uvredljivima za jezik, kulturu ili vjeru učenika koji pripadaju bilo kojoj nacionalnoj, etničkoj ili vjerskoj skupini.

Za nadzor nad provođenjem odredbi stavka 1. ovoga članka nadležno je Ministarstvo. Po primljenoj prijavi postupak provodi posebna komisija koju osniva ministar.

Na prijedlog komisije iz prethodnoga stavka, Ministarstvo donosi konačnu i obvezujuću odluku”.

Članak 12.

U članku 47. stavak 5. mijenja se i glasi:

“Ako nastavničko vijeće ne usvoji prigovor, učenik ili roditelj ima pravo prigovora Ministarstvu, koje će odluku donijeti u roku od tri dana. Odluka je za školu obvezujuća.”

Članak 13.

U članku 57. stavak 2. mijenja se i glasi:

“Zaposlenici iz stavka 1. ovoga članka mogu zasnovati radni odnos na određeno vrijeme i bez natječaja ako se radi o privremenim zamjenama nastavnika i stručnih suradnika, a najduže na vrijeme od 60 dana.”

Dodaje se stavak 4. koji glasi:

“Vjeroučitelj u školi ne može zasnovati radni odnos ako mu nadležna crkva ili vjerska zajednica nije izdala ispravu o ovlasti za podučavanje vjeronauka.”

Članak 14.

U članku 68. stavak 3. mijenja se i glasi:

“Stručni pedagoški nadzor obavljaju zavodi za školstvo, sukladno propisima koje donosi Ministarstvo.”

Članak 15.

U članku 72. stavak 1. mijenja se i glasi:

“Osnovnom školom upravlja školski odbor, koji se bira iz reda osoblja škole, osnivača škole, lokalne zajednice i roditelja, prema postupku koji podzakonskim propisom uređuje ministar. Izbor se obavlja po načelu ravnopravne zastupljenosti predstavnika ovih struktura.”

Dodaje se novi stav 2. koji glasi:

“Sastav školskog odbora mora odražavati narodnosnu strukturu učenika, roditelja, školskog osoblja i lokalne zajednice, sukladno Okvirnom zakonu.”

Dosadašnji stavci 2., 3., 4., 5. i 6. postaju stavci 3., 4., 5., 6. i 7.

Dodaje se stavak 8. koji glasi:

“Obavljanje dužnosti člana školskog odbora dobrovoljno je i bez naknade.”

Članak 16.

U članu 77. dodaje se stavak 2. koji glasi:

“Ravnatelj osnovne škole odgovoran je za svakodnevno ravnanje školom i za vođenje pedagoških aktivnosti škole.”

Članak 17.

Članak 89. mijenja se i glasi:

“Radi povezivanja s društvenom zajednicom i suradnje roditelja i škole, u osnovnoj školi osniva se vijeće roditelja i vijeće učenika.

Vijeće roditelja čine predstavnici roditelja, predstavnici škole (nastavnici, učenici i administrativno osoblje) i zainteresirani predstavnici lokalne zajednice, s tim da većinu u vijeću čine roditelji.

Način i postupak osnivanja i rada vijeća pobliže se uređuju općim aktima škole i statutom vijeća.

Vijeće roditelja:

- a) *promiče interese škole u zajednici na čijem se području škola nalazi;*
- b) *predstavlja stavove roditelja učenika školskom odboru;*
- c) *potiče aktivno uključivanje roditelja u rad škole;*
- d) *obavještava školski odbor o svojim stavovima o svakom pitanju koje se odnosi na rad i upravljanje školom, kada to ocijeni potrebnim ili na zahtjev školskog odbora;*
- e) *sudjeluje u izradi i ostvarenju odgovarajućih projekata kojima se potiče i unapređuje obrazovni rad u školi; i*
- f) *predlaže i bira predstavnike roditelja u školski odbor.*

Uzimajući u obzir dob učenika koji pohađaju školu, škola im pomaže da osnuju vijeće učenika, čija su dužnosti:

- a) *promicanje interesa škole u zajednici na čijem se*

području školanalazi;

b) predstavljajestajalištaučenika o radu škole;

c) obavještavanje školskogodboraosvojim stavovima osvakompitanjukojesednosinaradiupravljanje školom, kada to cijeni potrebnimilinazahtjev školskogodbora.

Postupak osnivanja i način rada vijeća učenika utvrđuju se općim aktima škole.

U svrhu poboljšanja saradnje između lokalne zajednice, škola i roditelja, u osnovnim se školama može osnovati udruženje roditelja i nastavnika.”

Članak 18.

Ovaj se Zakon objavljuje u “Službenim novinama Kantona Središnja Bosna” i stupa na snagu danom objave.